

VG

**Metoderapport
SKUP 2022**

Enoksens avgang

Runa Fjellanger, Martin Lægland og Tore Kristiansen

INNSENDERE

Runa Fjellanger, runa.fjellanger@vg.no

Martin Lægland, martin.laegland@vg.no

Tore Kristiansen, tore.kristiansen@vg.no

Takk til:

Andreas Nielsen, Synnøve Åsebø, Eirik Røsvik, Helge Mikalsen, Knut Arne Juliussen Hansen og Einar Otto Stangvik.

Publisert:

Fra 9. april 2022.

Kontaktperson:

VG ved Runa Fjellanger, Akersgata 55, 0180 Oslo

Redaksjon:

Verdens Gang

Pb. 1185 Sentrum, 0107 Oslo

Liste over publiserte saker ligger som vedlegg

INNHold

1. INNLEDNING	1
2. SLIK KOM ARBEIDET I GANG	2
3. ER DETTE EN SAK?	3
4. DOKUMENTASJONSKRAV	4
5. SIKKERHET	4
6. METODE	5
6.1 Intervjuteknikk: Fri forklaring	5
6.2 Dagbøkene	5
6.3 Annen dokumentasjon: e-poster, kalendere, nedtegnede SMS-er.....	6
6.4 Kilder i dokumentene	7
6.5 Innsyn i helsejournaler	7
6.6 En gammel skoleavis.....	7
6.7 Slalomsøk i bildearkiv og et møte på Storo storsenter	8
6.8 Andre kilder	8
6.9 Stortinget og departementets besøkslogg	8
6.10 Faktasjekke “uviktige” opplysninger.....	8
6.11 Et spesielt begrep gjentar seg.....	9
7. ETIKK OG KILDEHÅNDTERING	9
7.1 En sårbar kilde.....	9
7.2 Kontakten med Enoksen	10
7.3. Detaljnivå.....	10
7.4 Konfrontasjon.....	10
7.5 Ivaretagelse av Enoksen.....	11
8. MOTSTAND OG SPESIELLE OPPLEVELSER	11
8.1 Forsvarsdepartementet tar kontakt	11
8.2 Pressekonferansen dagen før publisering	12
8.3 Partiet og regjeringen	12
8.4 Press mot kilden.....	12
9. SLIK VAR ARBEIDET ORGANISERT	13
10. DETTE ER NYTT	13
11. KONSEKVENSER	13

1. INNLEDNING

Da Jonas Gahr Støre (Ap) dannet regjering med Senterpartiet etter valget i 2021, var den store overraskelsen forsvarsminister Odd Roger Enoksen (Sp).

Han var i mange år en tungvekt i norsk politikk, som leder i Senterpartiet fra 1999 til 2003, stortingsrepresentant i 12 år og statsråd både i Bondevik I-regjeringen og den rødgrønne regjeringen. Etter 15 år utenfor rikspolitikken gjorde den erfarne 67-åringen et uvanlig comeback - og ble raskt omtalt som et av regjeringens sterkeste kort.

I starten av april 2022 sto tidligere Sp-politiker Hilde Lengali frem i NRK og TV 2. I 2017 hadde hun varslet Senterpartiet om Enoksen om to hendelser som skjedde på starten av 2000-tallet. Nå varslet hun på nytt.

Etter disse sakene understreket Sp-leder og finansminister Trygve Slagsvold Vedum at han fortsatt hadde stor tillit til Enoksen: – Jeg er veldig glad for at Odd Roger Enoksen er forsvarsminister og mener det er riktig at han er på den posten nå, sa Vedum til NRK.

Men så innhentet fortiden Enoksen: En kvinne som var i tenårene på midten av 2000-tallet, ville fortelle sin historie. Først våren 2022, etter at Hilde Lengali hadde stått frem mot Enoksen, var hun også klar til å gjøre det.

Morgenen 9. april publiserte VG saken "Forsvarsministeren beklager seksuell relasjon med ung kvinne: – Jeg gikk over grensa". Tre kvarter senere kunngjorde Enoksen at han ville gå av.

På en pressekonferanse samme formiddag tok statsminister Støre et tydelig oppgjør med sin egen forsvarsminister:

– Etter det som er fremkommet i denne saken, har jeg gjort det helt klart for Odd Roger Enoksen at det ikke er forenelig med det å ha tillit som statsråd, sa Støre.

Saken som avslørte Enoksens relasjon til en svært ung kvinne og førte til hans avgang, var et resultat av seks intense dager med arbeid døgnet rundt, som vi vil redegjøre for i denne metoderapporten.

Vi vil også redegjøre for våre vurderinger rundt sikkerhet. Kun få måneder etter at vårt naboland Russland hadde gått til krig mot Ukraina, hadde VG fått kompromitterende informasjon om landets forsvarsminister. Enoksen sto sammen med statsminister Støre og utenriksminister Anniken Huitfeldt (Ap) i front for norsk sikkerhetspolitikk.

Det ville ha store konsekvenser for forsvarsministeren hvis informasjonen ble publisert. Men så lenge opplysningene ble holdt hemmelige, kunne de også utgjøre en trussel mot Norges sikkerhetspolitikk.

Forsvarets forum-redaktør Stian Eisenträger oppsummerte det slik 11. april 2022, to dager etter at saken ble publisert:

"Takk og pris for at det var VG-journalister som gravde frem Enoksen-affæren, og ikke en fremmed stats etterretningstjeneste. Opplysningene som VG brakte ut i dagslys lørdag morgen, er et klassisk eksempel på det de russiske hemmelige tjenestene kaller «kompromat» - kompromitterende informasjon som kan benyttes til utpressing eller for å fremtvinge lojalitet."

2. SLIK KOM ARBEIDET I GANG

I midten av mars mottok politisk reporter Runa Fjellanger et tips fra en kilde. Tipset besto av skjermbilder av et innlegg i en lukket kvinnegruppe på Facebook, der en kvinne skrev om ubehagelige opplevelser med en norsk, mannlig politiker for drøye 20 år siden. "Nå er fyren minister", skrev hun.

Innlegget ble lagt ut i Facebook-gruppen av Hilde Lengali 15. mars 2022, men var slettet da VG mottok tipset to dager senere. Vi tok kontakt med Lengali samme ettermiddag. Hun fortalte at statsråden hun skrev om, var forsvarsminister Odd Roger Enoksen.

Lengali leverte et formelt varsel 18. mars, og ville avvente responsen fra Senterpartiet før hun eventuelt stilte opp i mediene. Politisk reporter Eirik Røsvik ble koblet på saken, og 30. mars intervjuet vi Lengali hjemme hos henne.

Vi hadde klart et manus på denne saken fredag 1. april, og visste at også andre medier jobbet med disse opplysningene. TV 2 og NRK publiserte sine saker morgenen lørdag 2. april. Da var det allerede besluttet at VGs intervju med Lengali ikke skulle publiseres.

Dette var en vanskelig beslutning: Det var snakk om en maktperson som i kraft av sin stilling kom i kontakt med en yngre kvinne som han hadde en lederposisjon overfor. Det var flere episoder - i partisammenheng - som hun oppfattet som ubehagelige. Deler av hendelsesforløpet var ubestridt.

Samtidig var det gått lang tid siden hendelsene Lengali beskrev. VG hadde ingen opplysninger som svekket troverdigheten til historien hun fortalte, men det var heller ikke mulig for oss å verifisere viktige deler av hendelsene, der hun og Enoksen var uenige om hva som hadde skjedd. At det forelå et varsel, var ikke i seg selv nok til å utløse omtale, og det ville vært vanskelig å omtale varselet uten å gå i noe detalj på hendelsene. VGs redaktører besluttet derfor under tvil ikke å publisere.

Selv om VG aldri publiserte intervjuet med Lengali, fortsatte vi å ha god kontakt med henne. Journalistene var åpne med henne om vurderingene som var gjort av redaksjonsledelsen, og om at de selv hadde håpet på en annen konklusjon. Runa hadde tett kontakt med Lengali gjennom helgen da konkurrerende medier publiserte sine saker. Lengali ga uttrykk for at hun til tross for beslutningen om ikke å publisere, følte seg svært godt ivaretatt og forstått av VGs journalist.

Da en annen kvinne kontaktet Lengali den helgen, ga Lengali råd om hvem hun burde henvende seg til, dersom hun ønsket å fortelle sin historie. Søndag 3. april tok kvinnen i 30-årene kontakt med Runa Fjellanger via den krypterte meldingstjenesten Signal.

Hun skrev: "Hei, jeg fikk nummeret ditt av Hilde Lengali. Kan vi snakkes?".

Hilde Lengali har godkjent at VG kan dele denne informasjonen i metoderapporten.

I en telefonsamtale mandag 4. april fortalte kvinnen at hun hadde et seksuelt forhold til Odd Roger Enoksen da han var olje- og energiminister på midten av 2000-tallet. Hun var 18 år da hun møtte Enoksen første gang.

Politisk reporter Martin Lægland ble koblet på saken sammen med Runa, og vi møtte kvinnen kvelden etter, tirsdag 5. april. I møtet fikk vi overlevert en plastpose med omfattende dokumentasjon.

3. ER DETTE EN SAK?

Var dette en sak om maktmisbruk og metoo eller bare en gammel utroskaphistorie? Det var avgjørende for om VG skulle undersøke hva som skjedde for 15 år siden.

Metoo-saker i norsk politikk har i hovedsak handlet om maktubalanse mellom medlemmer i et parti. Kvinnen hadde aldri vært med i Senterpartiet. Hun jobbet heller ikke i departementet. Hun var ung da de møttes, men både myndig og over seksuell lavalder.

Samtidig var kvinnen bare 18 år gammel da de traff hverandre for første gang, og i starten av 20-årene da hun besøkte Enoksen på statsrådskontoret og i pendlerboligen. Han var i starten av 50-årene, og aldersforskjellen var på over 30 år.

Det var ikke et formelt maktforhold mellom dem. Men det var likevel en maktubalanse: Enoksen var først stortingsrepresentant, og så statsråd. Kvinnen var først skoleelev, og så student. Hun studerte statsvitenskap, og så opp til Enoksen. Mens medstudentene hennes leste pensum om politisk teori, fikk hun en unik tilgang til innsiden av det norske politiske systemet: Hun kjørte statsrådsbil med Enoksen og besøkte ham på kontoret i Olje- og energidepartementet. Hun fikk være med ham interne, politiske møter i departementet en dag, og på den høytidelige åpningen av det 151. storting.

I dagboken skrev kvinnen flere ganger om at Enoksen hadde forespeilet henne en sommerjobb på Stortinget, og at hun selv tok kontakt med Senterpartiet om dette. Dette har Enoksen avvist.

Kvinnen var åpen både overfor VG og i dagbøkene om at hun hadde møtt Enoksen frivillig og at de begge hadde tatt initiativ til å møtes. De nedtegnede SMSene og dagboksnotater viste at hun hadde både positive og negative følelser for Enoksen.

Selv om kvinnen var ærlig om dette, fortalte hun også om et forhold som var så krevende å håndtere at hun oppsøkte psykologhjelp, og at hun følte seg presset av Enoksen.

Kvinnen skrev dette i dagboken i mai 2007: «Jeg må prøve å avslutte nå. Dette må være over, slutt! Orker ikke mer. Det er alltid litt til, og litt til, og det føles som om han har dyttet meg inn i ting jeg aldri trodde jeg ville gjøre, som jeg ikke ville gjort på eget initiativ».

Kvinnen mente at Enoksen brukte makten og posisjonen sin for å få det han ville ha - og at han utnyttet at hun var ung, sårbar og politisk interessert.

Dette mente vi det var verdt å undersøke.

4. DOKUMENTASJONSKRAV

Å gå til media for å fortelle om svært private relasjoner kan være en stor påkjenning. Kvinnen fortalte en lang, komplisert og vond historie da vi møtte henne, og var tydelig preget. Hun ønsket ikke å stå åpent frem.

I likhet med Lengalis historie lå hendelsene kvinnen fortalte om mange år tilbake i tid. Men i denne saken hadde kvinnen omfattende og privat dokumentasjon, som hun var villig til å dele med VG uten restriksjoner.

Det var flere forskjeller på de to sakene: Det Lengali varslet om, skjedde da hun var i 30-årene. Kvinnen i denne saken var skoleelev da hun først møtte Enoksen, og 19 år og student da de innledet et forhold. Det dreide seg om en langvarig relasjon, som hun opplevde som vanskelig. Hun opplevde også at han krysset grenser de begge var enige om.

Beslutningen om å ikke publisere intervjuet med Lengali, var som tidligere nevnt vanskelig og ble gjort under tvil. Samtidig var det en klar forutsetning at VG ville gjøre nye undersøkelser og vurderinger hvis det kom nye opplysninger om Enoksen.

Som mange andre uerfarne kilder hadde kvinnen i 30-årene spørsmål til oss om hvilken sak vi ville lage, og hva som måtte til for at saken kom på trykk.

Vi var fra første møte tydelige på hva som måtte til for at VG kunne publisere hennes historie:

Vi måtte kunne dokumentere eller finne understøttende dokumentasjon for alle påstander hun fremmet mot forsvarsministeren.

5. SIKKERHET

Det var flere spesielle omstendigheter som gjorde at vi måtte ta ekstra sikkerhetshensyn fra start til slutt av arbeidet:

- Kvinnen viste stor tillit til VG ved å dele svært privat informasjon, som dagbøker og helsejournaler. Den informasjonen måtte ikke komme på avveie av hensyn til hennes privatliv og for å bevare hennes anonymitet.
- Dokumentasjonen inneholdt også svært privat informasjon og alvorlige påstander om Enoksen. I tillegg til hensynet til hans privatliv, kunne disse opplysningene potensielt være

skadelige i feil hender - særlig med den skjerpede sikkerhetssituasjonen i Europa som bakteppe.

Vi tok derfor raskt kontakt med VGs datasikkerhetssjef, Einar Otto Stangvik, for å få råd om hvordan vi kunne håndtere materialet på sikrest mulig måte. Følgende sikkerhetstiltak for håndtering av informasjon og data i saken ble innført fra start:

- Vi snakket ikke med kolleger om saken. Kun teamet, nyhetsredaktør og sjefredaktør var informert om arbeidet frem til kort tid før publisering.
- Vi brukte kodenavn på kildene og personer som ble omtalt i våre notater og manusutkast.
- Vi la ikke igjen spor i kalendere eller e-poster som kunne avsløre hva vi jobbet med.
- All kommunikasjon i teamet og med kvinnen foregikk på Signal.
- Vi møtte Enoksen personlig for å konfrontere ham med anklagene og høre hans historie. Også vår kommunikasjon med han foregikk i hovedsak på Signal.
- Vi brukte en ekstern harddisk og to minnepinner til å oppbevare digital dokumentasjon.
- Alle fysiske dokumenter, harddisk og minnepinner ble oppbevart i en safe i redaksjonen som få har tilgang på.

6. METODE

6.1 Intervjuteknikk: Fri forklaring

Da VG møtte kvinnen for første gang, hadde vi en klar plan for hvordan vi ville gjennomføre intervjuet. Først ba vi henne fritt forklare hva hun hadde opplevd - fra første gang hun møtte Enoksen til nåtid. Mens hun fortalte, lyttet vi, og avbrøt kun hvis det var noe vi ikke forsto.

Deretter stilte vi åpne spørsmål, og gikk gradvis over til mer detaljerte spørsmål og å forhøre oss om potensiell dokumentasjon.

Hensikten med denne intervjuformen var å få et best mulig oversiktsbilde av saken, og ikke henge oss opp i enkeltmomenter vi tidlig fikk kjennskap til, og på den måten gå glipp av annen relevant informasjon. Dette ga oss også mulighet til å oppdage eventuelle uoverensstemmelser mellom kvinnens forklaring og annen dokumentasjon - noe som styrket troverdigheten til at kilden snakket sant.

6.2 Dagbøkene

På slutten av det første møtet med kvinnen fikk vi med oss en plastpose med dokumentasjon. Den inneholdt kvinnens private dagbøker, kalendere, notatbøker og utskrifter av e-poster.

Dagbøkene fra disse årene bekreftet og utdypet det hun hadde fortalt. De var svært detaljerte, og inneholdt mye informasjon som var mulig å ettergå og bekrefte ved hjelp av andre kilder.

I tillegg til å verifisere flest mulig av opplysningene i dagbøkene, så vi også etter informasjon som ikke stemte, for å vurdere hvor presist og sannferdig innholdet var. Vi oppdaget ikke motstridende opplysninger i intervjuene eller dokumentasjonen. Tvert om: I dagbøkene var episoder beskrevet i mer detalj enn hva kvinnen hadde fortalt til oss. Vi klarte ikke finne noe som indikerte at hun overdrev eller snakket usant, til tross for at vi også lette etter informasjon som kunne avkrefte hennes historie.

Innholdet i dagbøker er subjektive gjengivelse av utvalgte hendelser, og har derfor noen åpenbare svakheter som dokumentasjon. Samtidig er det tidsnære nedtegnelser som kun er ment for den som skriver dagbøkene. Det gjør at innholdet kan være svært fortrolig, detaljert og privat. At det er skrevet ned i mer eller mindre sanntid gjør at man kan få et bilde av hvordan hendelsene som beskrives ble oppfattet da de skjedde, og at forfatteren av dagboken ikke blir preget eller farget i sin gjengivelse av at det har gått flere år siden de ble skrevet.

Det var flere opplysninger og detaljer som ga økt troverdighet til dagbøkene som autentiske og fra midten av 2000-tallet. Et eksempel er at kvinnen hadde skrevet om en konsert med en av Bremnes-søknene i Oslo. Rent fysisk bar begge dagbøkene preg av tidens tann, særlig den som ble viktigst i arbeidet. Den var prydet med et hjerte i små perler på forsiden, og noen av perlene hadde løsnet fra limet.

Dagbøkene ble svært sentrale som utgangspunkt for videre dokumentasjonsinnhenting i denne saken. Flere av hendelsene det ble referert til, kunne etterprøves og sjekkes via andre kilder. Samtidig bidro dagbøkene til å kunne tegne opp et tydelig bilde av tidslinjen i saken, og ga oss konkrete datoer og tidspunkt for hendelsene som ble beskrevet.

6.3 Annen dokumentasjon: e-poster, kalendere, nedtegnede SMS-er

Dagbøkene var den viktigste dokumentasjonen vi fikk fra kvinnen. Men i plastposen lå det også utskrifter av e-postkorrespondanse med venner, både fra da forholdet pågikk og etterpå, kvinnens kalenderbøker fra midten av 2000-tallet og en notatblokk med nedtegnede SMSer mellom henne og Enoksen. Disse viste både tonen dem imellom, tidspunkter de avtalte å møtes og bekreftet når de hadde møttes, ifølge kvinnens notater.

Grunnen til at hun hadde notert hva de skrev til hverandre på SMS, var at relasjonen ble innledet på en tid der en vanlig mobiltelefon kun rommet et lite antall tekstmeldinger.

SMS-gjengivelsene hadde en svakhet i form av at de var nettopp gjengivelser, og ikke førstehåndsdokumentasjon. Vi forsøkte å få tak i den gamle telefonen kvinnen hadde brukt på denne tiden, for å verifisere innholdet i SMSene. Kvinnen mente den kunne ligge i en bod, men klarte ikke finne den.

Samtidig førte letingen etter telefonen at hun kom over to almanakker fra perioden 2006-2007 og 2007-2008. Her var det notert ned tidspunkt og avtaler, inkludert møter med Enoksen. Datoene stemte overens med resten av hennes samtidige dokumentasjon og annen informasjon.

6.4 Kilder i dokumentene

Kvinnen nevnte flere navngitte politikere i dagboken og i intervjuene. Hun fortalte at Enoksen hadde forespeilet henne en mulig sommerjobb på Stortinget, og at hun selv kontaktet en person i Senterpartiet om dette. Dette sa Enoksen i intervjuet med VG at ikke stemte.

Både kvinnen og Enoksen sier at hun var med ham en dag på jobb, både på den høytidelige åpningen av Stortinget i 2006 og på et møte med daværende næringsminister Dag Terje Andersen (Ap). Kvinnen fortalte at hun kjørte regjeringsbil med Enoksen og andre statsråder samme dag.

Vi vurderte å ta kontakt med disse personene i researchfasen. De kunne være viktige kilder som kunne støtte eller motsi det kvinnen fortalte. Men av hensyn til både kvinnen og Enoksen, ønsket vi ikke å spre historien vi hadde blitt fortalt videre. Hvorvidt vi kom til å publisere saken var ikke avgjort - og ville først bli det etter at Enoksen selv hadde blitt konfrontert. Da vi snakket med Enoksen, bekreftet han selv at kvinnen hadde vært med ham på jobb og møtt andre statsråder.

6.5 Innsyn i helsejournaler

Påstandene kvinnen kom med var svært alvorlige og potensielt ødeleggende for forsvarsministeren, og vår dokumentasjon måtte være vanntett før en publisering. I dagboknotatene hadde kvinnen skrevet om legebekrø og psykologtimer i samme periode som hun hadde en nær relasjon til Enoksen.

Derfor ønsket vi å få tilgang til kvinnens helsejournaler. Kvinnen forsto vårt behov, og bisto oss med å hente ut helsejournaler fra tre steder der hun hadde vært pasient og fortalt om sine erfaringer.

Vi fikk bekreftet at kvinnen hadde betrodd seg til helsepersonell om relasjonen i 2007-2008 og 2018 - og journalnotatene viste at relasjonen hadde påvirket hennes psykiske helse gjennom mange år.

I journalnotatene fra 2007 ble det beskrevet et forhold som hadde blitt svært krevende for den unge kvinnen å håndtere, og at hun oppsøkte helsehjelp for å få hjelp til å håndtere relasjonen til Enoksen.

Vi fikk også tilgang på journalnotater fra kvinnens behandling hos psykolog i 2018, der relasjonen med Enoksen var tema.

6.6 En gammel skoleavis

Kvinnen fortalte at hun og politikk-klassen hennes hadde besøkt Stortinget da hun var 18 år og videregåendelev i 2005. Hun hadde møtt Enoksen på en sosial sammenkomst noen uker tidligere, og tok kontakt med ham. Enoksen var da stortingsrepresentant, og ble spurt om han kunne møte elevene på Stortinget.

Vi fikk se en skoleavis fra videregående som kvinnen hadde tatt vare på, der to sider handlet om politikk-klassens Oslo-besøk. Der var møtet med Enoksen beskrevet - og at det var kvinnen som hadde kontaktet ham. Det var også et bilde av Enoksen sammen med elever fra klassen.

6.7 Slalomsøk i bildearkiv og et møte på Storo storsenter

Kvinnen fortalte også tidlig i samtale med VG at hun var Enoksens gjest på den høytidelige åpningen av Stortinget i 2006. Dette skrev hun om i dagboken, og det var tema i SMSer mellom henne og Enoksen, som hun hadde skrevet ned i en notatbok.

De årlige åpningene av Stortinget er gjennomfotograferte seanser, og vi startet jakten på bilder som kunne dokumentere at hun faktisk var til stede.

Vi gikk gjennom alle bildene fra åpningen i 2006 i NTB Scanpix og søkte i Nasjonalbiblioteket for å kartlegge hvilke fotografer som tok bilder på Stortinget denne dagen. Der fant vi saker i Amedia-aviser, som viste at Avisenes nyhetsbyrå (ANB) hadde vært til stede med fotograf. De publiserte bildene var av kongen som leste trontalen, men fotograf Tore Kristiansen kontaktet fotografen for å spørre om han hadde flere eksponeringer i sitt privatarkiv. Fotografen hadde heldigvis tatt vare på sine filer, selv om vedkommende nå er pensjonist. De to møttes på Storo storsenter i Oslo for å se gjennom alt fotografen hadde - og VG kjøpte eksponeringene som viste publikum bakerst i stortingssalen.

Da vi sammenholdt bilder fra flere kilder, fant vi fotografier hvor vi og kvinnen kjente igjen det som mest sannsynlig var henne. Selv om det var vanskelig å tyde ansiktene på bildene, kunne kvinnen kjenne igjen klærne hun hadde på seg.

6.8 Andre kilder

Kvinnen hadde som tidligere nevnt utskrifter av omfattende e-post-korrespondanse med en venn, både mens forholdet med Enoksen pågikk og i ettertid. Denne vennen lever dessverre ikke i dag. Vi kontaktet venner og andre nærstående av kvinnen, som hun hadde betrodd seg til. Kvinnen nevnte også at hun en gang hadde møtt på en ansatt da hun forlot Enoksens kontor i Olje- og energidepartementet en sen kveld. Denne personen kunne ha vært en god kilde, men døde dessverre for noen år siden.

6.9 Stortinget og departementets besøkslogg

For å forsøke å verifisere at kvinnen hadde vært med Enoksen på jobb, ba vi om innsyn i Enoksens kalender som olje- og energiminister. Den hadde departementet slettet. Det var heller ikke mulig å få tak i besøkslogg fra midten av 2000-tallet eller en liste over statsrådenes gjester på den høytidelige åpningen av det 151. storting i 2006.

Men Stortinget opplyste til VG at stortingsrepresentantene vanligvis kan ta med to gjester til åpningen, mens statsrådene som hovedregel kun kan invitere med seg én gjest til den årlige åpningen. Det bekreftet inntrykket vi hadde av at gjestene er politikernes familie eller andre nærstående - og sa noe om hvor nær relasjonen mellom Enoksen og kvinnen hadde vært.

Vi undersøkte om Stortinget hadde besøkslogg fra den tiden. Det hadde de ikke.

6.10 Faktasjekke "uviktige" opplysninger

Det ble ikke bare viktig å sjekke historien. Vi brukte også mye tid på å sjekke at mer "uviktige" opplysninger fra dagboken stemte. I dagboken hadde kvinnen skrevet ned telefonnumre som

Enoksen brukte på den tiden, adressen til pendlerleiligheten hans og datoer for møter og hendelser som vi fikk bekreftet at har funnet sted. Disse opplysningene skulle ikke være en del av saken vår, men ga likevel en ytterligere trygghet om at opplysningene i dagboken var riktige.

6.11 Et spesielt begrep gjentar seg

Et av innleggene i dagboken gjorde spesielt inntrykk på oss. Der ble forsvarsministeren omtalt som kvinnens “seksuelle mentor”. Det var et uvanlig begrep, som kvinnen også hadde brukt i intervjuet med oss. Dette måtte vi konfrontere Enoksen med. Hadde han brukt et slikt begrep om relasjonen med den over 30 år yngre kvinnen?

Men før vi fikk stilt spørsmålet, nevnte forsvarsministeren det samme spesielle uttrykket selv.

Han sa uoppfordret at kvinnen hadde bedt ham være hennes seksuelle mentor, og at han hadde sagt nei til det. Kvinnen sa på sin side at det var Enoksen som hadde beskrevet seg selv slik.

De to fortalte ulike historier om hvem som først brukte dette uttrykket. Men hans bekreftelse på at dette uvanlige begrepet hadde blitt brukt, styrket kvinnens troverdighet.

7. ETIKK OG KILDEHÅNDTERING

7.1 En sårbar kilde

Kvinnen forklarte tidlig at relasjonen har vært og fremdeles var svært vanskelig for henne, og at hun har følt mye skam og skyldfølelse for opplevelsene hun fortalte om. Samtidig var hun villig til å åpne opp noen av de mest private delene av sitt eget liv - og til å gi fra seg detaljerte dagbøker, journaler og annen privat dokumentasjon.

Det var derfor viktig for VG å sørge for at kvinnen ble ivaretatt på en så god måte som mulig gjennom saken, fra arbeidsprosess fram til publisering, men også i etterkant.

Et viktig grep var å hele tiden være åpen om vår arbeidsmetode og fremgangsmåte. Vi opprettet en felleschat på den krypterte meldingsappen Signal mellom de to reporterne som jobbet med saken og kvinnen. I tillegg hadde vi flere telefonsamtaler daglig med kvinnen hvor vi orienterte henne om status for saken, og besvarte spørsmål hun hadde.

Vi hadde to møter med kvinnen i VGs lokaler før publisering, der reportasjeredere Andreas Nielsen og Synnøve Åsebø var med, i tillegg til reporterne og fotograf Tore Kristiansen.

Da vi hadde skrevet et manus som nærmet seg klart for publisering, kom hun inn til VGs lokaler for å lese gjennom og gi innspill.

Noe av det viktigste vi jobbet med var å trygge og ivareta kvinnen i hennes dialog med VG. Etter publisering snakket vi og møttes ved flere anledninger, og fikk kvinnens tilbakemelding om hvordan det var å stille opp i en slik sak i VG.

7.2 Kontakten med Enoksen

Vi hadde med oss lærdommer fra journalistikk om “metoo”-saksfeltet noen år tidligere, som ble viktige for kontakten med Enoksen. Vi måtte forelegge ham all informasjon, alle påstander og alle anklager fra kvinnen. Derfor ønsket vi å møte ham - og vi ville ikke ta kontakt via kommunikasjonsavdelingen eller andre rådgivere.

Vår vurdering var at vi ikke kunne snakke med ham på telefonen om dette, og vi var altså avhengige av å få til et fysisk møte med ham alene. I den første samtalen ba vi primært om å møte ham for å legge frem dokumentasjon i en alvorlig sak vi jobbet med.

Torsdag ettermiddag gikk Enoksen med på å møte oss utenfor Forsvarsdepartementet. Da fikk vi forelagt ham hovedmomentene i saken og fikk hans første reaksjon. Han reagerte sterkt på informasjonen VG satt på, men gikk med på å avtale et nytt møte.

Senere samme dag gjennomførte vi et lengre intervju med Enoksen i VGs lokaler. Da fortalte han først sin versjon av relasjonen med kvinnen. Alle opplysningene i saken ble forelagt ham, og han fikk mulighet til samtidig imøtegåelse.

Til begge møtene hadde vi med egne notater med sjekkliste over spørsmål og sitater vi var nødt til å forelegge ham, for å forsikre oss om at samtidig imøtegåelse på samtlige påstander ble ivaretatt. Samtidig som det var et viktig poeng for oss at han fikk anledning til å fortelle sin versjon av saken på en utfyllende måte.

7.3. Detaljnivå

Kvinnens dagbok og notatblokk med nedtegnede SMSer inneholdt svært detaljerte beskrivelser. Vi valgte i all hovedsak å ikke gjengi disse detaljene, men brukte noen eksempler på tonen i nedtegnede SMSer og enkelte av de seksuelle handlingene kvinnen beskriver. Også Enoksen beskrev kontakten og møtene mellom dem i større detalj enn det vi gjenga i saken. Vi la oss på en restriktiv linje i beskrivelsene, og ville ikke bringe mer privat korrespondanse til offentligheten enn det som var nødvendig for å få frem Alvoret i saken.

Vi gjenga bare noen få av de mange nedtegnede SMSene i saken, og kun én av de Enoksen skal ha sendt. Da vi forela ham de nedtegnede SMSene bekreftet han først at dette var tonen i meldingsutvekslingene mellom dem. Rett før publisering ba han om at vi la til at han ikke kan bekrefte riktigheten av meldingene, og forlangte at vi lot være å publisere de gjengitte SMS-ene. Vi la da til at han ikke kunne bekrefte riktigheten av meldingene, men valgte å gjengi en av de nedtegnede SMSene fra ham til kvinnen.

7.4 Konfrontasjon

Før vi møtte Enoksen hadde vi skrevet et utkast til sak, basert på intervjuer med henne og dokumentasjonen vi hadde. Men vi var ennå usikre på hvordan han ville stille seg til anklagene, og hvordan vi skulle løse saken dersom han skulle benekte forholdet til kvinnen. Nettopp derfor var skriftlig dokumentasjon så viktig for å kunne bekrefte deres relasjon.

I intervjuet med Enoksen bekreftet han ikke bare relasjonen, og mange av kvinnens påstander, han beklaget og sa at han hadde gått over grensa. Han benektet å ha hatt et maktforhold overfor kvinnen

og det var flere enkelthendelser som de to var uenige om. Men det var ingen tvil om at han som 50-åring hadde hatt en seksuell relasjon med en ung kvinne.

Fordi Enoksen innrømmet de faktiske forholdene ble saken skrevet om kvelden før publisering, og vinklet på hans erkjennelse. Vi tok også ut enkelte detaljer om møtene mellom de to.

7.5 Ivaretagelse av Enoksen

Det siste halvannet døgnet før publisering hadde vi flere telefonsamtaler med Enoksen, som sa at dette var en svært belastende sak for ham. Fredag formiddag forsto vi at han fremdeles ikke hadde kontaktet noen som kunne fungere som et støtteapparat for ham. Vi stilte ham spørsmål om dette, og oppfordret han til å informere noen rundt seg.

Enoksen var på tidspunktet en av Norges mest sentrale politikere. Han var forsvarsminister, og svært synlig i kjølvann av Russlands invasjon av Ukraina. Som tidligere partileder, statsråd og næringslivsleder var han det vi må karakterisere som en svært profesjonell kilde.

Samtidig forsto vi at denne saken ville bli en stor belastning for ham, både privat og profesjonelt. Vi forsøkte derfor å gi så klare svar som vi kunne på spørsmålene Enoksen stilte om publisering og om innholdet i saken. Det gjaldt både hvorvidt det var tatt en beslutning om publisering - og hvilke opplysninger vi eventuelt ville publisere.

Vi kan aldri svare på om VG vil publisere en sak før alle momenter er belyst og den faktiske avgjørelsen er tatt. Men vi orienterte Enoksen om at vi jobbet med mål om å publisere, og at den endelige beslutningen ville bli truffet av sjefredaktør når saken var klar.

Det kan være en stor belastning å ikke vite om en sak skal publiseres eller ikke. Derfor ga vi Enoksen tilbakemelding om noen enkeltopplysninger, og om hvilket detaljnivå vi så for oss at saken ville ha, for å unngå unødvendig belastning i en allerede krevende situasjon.

Da vi ga den endelige beskjeden om at saken ville bli publisert og når dette ville skje, anmodet Enoksen VG til å vente et halvt døgn, så han fikk bedre tid til å informere sine nærmeste på en egnet måte. Det ønsket valgte vi å etterkomme.

Vi opplyste samtidig om at vi kom til å publisere saken før det avtalte tidspunktet hvis han gikk ut med noe av informasjonen fra saken eller offentliggjorde at han ville gå av.

8. MOTSTAND OG SPESIELLE OPPLEVELSER

8.1 Forsvarsdepartementet tar kontakt

På ettermiddagen fredag 8. april tok kommunikasjonsapparatet i Forsvarsdepartementet kontakt med VG. Vi forsto at de var informert om at VG jobbet med en sak, og hva den handlet om, men at de ikke var fullt ut informert om innholdet eller alvorlighetsgraden i saken. Nyhetsredaktør Tora Bakke Håndlykken forklarte våre vurderinger av hvorfor saken hadde offentlig interesse.

8.2 Pressekonferansen dagen før publisering

Torsdag formiddag kalte Enoksen inn til pressetreff dagen etter klokken 12. Temaet var en ny stortingsmelding om prioriterte endringer, status og tiltak i forsvarssektoren. Torsdag ettermiddag og kveld hadde vi to konfrontasjonsintervjuer med ham. Vi visste ikke om Enoksen kom til å si noe om vår sak på pressetreffet fredag - eller for eksempel kunngjøre at han ville gå av.

I forkant ble vi spurt av kommunikasjonsavdelingen i Forsvarsdepartementet om hvorfor VG hadde meldt på så mange journalister. Også på selve pressetreffet ble vi spurt av folk i regjeringsapparatet om dette.

Vi var ikke klare for å publisere saken på dette tidspunktet, blant annet fordi vi ventet på tilbakemelding fra Enoksen. Derfor måtte vi ha en plan i tilfelle han sa at han ville gå av som forsvarsminister, og vi laget klar en sak som kunne publiseres hvis dette skjedde. Der beskrev vi kort relasjonen og VGs kontakt med Enoksen om saken.

Planen var å publisere denne først, og så den omfattende saken vi jobbet med. Men forsvarsministeren nevnte ingenting om dette på pressekonferansen, og vi jobbet videre med saken vår.

8.3 Partiet og regjeringen

Først kvelden før publisering opplevde vi reell motstand fra andre enn Enoksen selv. Da tok Senterpartiet kontakt, og ba om å få snakke med de ansvarlige for saken. Budskapet var at dette var en utroskaphistorie som ville ødelegge Enoksens liv, og som ikke hørte hjemme i pressen 15 år senere. Det ble tydelig for oss at heller ikke partiet var informert om det faktiske innholdet i saken.

De nye statsrådene hadde grundige samtaler med Støres stab før de ble utnevnt høsten 2021, sa Statsministerens kontor (SMK). I de såkalte "vetting"-samtalene ble de spurt om både varsler, forhold av seksuell karakter og andre saker som kunne skape problemer for regjeringen.

Da VG intervjuet Sp-leder Trygve Slagsvold Vedum etter Enoksens avgang, sa at Senterpartiet hadde spurt Enoksen om det fantes flere saker som kunne komme fram, etter varselet til Hilde Lengali, men at Enoksen hadde svart avvisende på det.

Både Vedum og statsminister Jonas Gahr Støre (Ap) opplyste at Enoksen hadde informert dem om saken fredag kveld, men at de ikke kjente innholdet før VG publiserte lørdag formiddag.

Da vi konfronterte ham torsdag kveld, sa Enoksen at han hadde fortalt om utroskap under de såkalte vetting-samtalene med Statsministerens kontor (SMK) før han tiltrådte som statsråd, men at han ikke hadde gått i detalj.

8.4 Press mot kilden

Da Enoksen ble forelagt opplysningene i saken, svarte han at han ville engasjere en advokat.

8. april tok han direkte kontakt med kvinnen på sms og dagen etterpå forsøkte han å ringe henne. Kvinnen fortalte at hun opplevde det som ubehagelig, og besvarte ingen av henvendelsene. Enoksen tok ikke kontakt med henne igjen.

Helt fra vi først kontaktet Enoksen og frem til minutter før publisering motsatte Enoksen seg tydelig at vi jobbet med saken. Han understreket flere ganger at han som olje- og energiminister ikke hadde noen formell rolle over kvinnen. Han mente dette dreide seg om en utroskaps sak og dårlig dømmekraft, men ikke noe som tilhørte offentligheten. Enoksen mente at kvinnen hadde pushet hans grenser, like mye som han hadde pushet hennes.

9. SLIK VAR ARBEIDET ORGANISERT

Runa og Martin jobbet med saken i under én uke fra tipset kom til publisering. Tore Kristiansen var fotograf. Andreas Nielsen og Synnøve Åsebø var reportasjeledere. Frem til kort tid før publisering var ingen andre er involvert, utenom nyhetsredaktør Tora Bakke Håndlykken og sjefredaktør Gard Steiro.

10. DETTE ER NYTT

- VG avdekket at forsvarsminister Odd Roger Enoksen hadde en relasjon til en ung kvinne da han var olje- og energiminister i Stoltenberg II-regjeringen.
- VG avdekket at forholdet ikke hadde blitt opplyst om eller avdekket i vetting-prosessen. Heller ikke etter at Hilde Lengalis varsel ble kjent, ble relasjonen til den unge kvinnen avdekket av regjeringsapparatet.
- VG kunne fortelle at den unge kvinnen ble invitert til Enoksens kontor i Olje- og energidepartementet og i statsrådsleiligheten på Frogner. De ble også sammen kjørt i regjeringens sorte biler.
- Enoksen erkjente at han hadde gått over en grense i sin relasjon til den unge kvinnen.

11. KONSEKVENSER

- 9. april 2022 varslet Enoksen at han ville gå av som forsvarsminister. Han var den første statsråden i Norge som gikk av etter en #metoo-sak.
- På pressekonferansen samme dag varslet Støre at regjeringen ville gjennomgå sine rutiner for de såkalte "vetting"-samtalene.
- Senterpartiet har innført nye etiske retningslinjer, og skjerpet rutineene for varsling om seksuell trakassering.

Kvinnen som i april 2022 fortalte om sitt forhold til Odd Roger Enoksen har ikke blitt kontaktet av regjeringsapparatet eller Senterpartiet etter VGs publisering.

VEDLEGG

Publiseringer:

Forsvarsministeren beklager seksuell relasjon med ung kvinne: – Jeg gikk over grensa

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/OGAP9o/forsvarsministeren-beklager-seksuell-relasjon-med-ung-kvinne-jeg-gikk-over-grensa>

Enoksen går av som forsvarsminister

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/OGAMm6/enoksen-gaar-av-som-forsvarsminister>

Støre om Enoksen: Ville ikke blitt statsråd hvis forholdet ble opplyst om

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/a7EX24/stoere-om-enoksen-ville-ikke-blitt-statsraad-hvis-forholdet-ble-opplyst-om>

Vedum om Enoksens seksuelle relasjon til ung kvinne: – Jeg tenker på henne og blir lei meg

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/OGAeW0/vedum-om-enoksens-seksuelle-relasjon-til-ung-kvinne-jeg-tenker-paa-henne-og-blir-lei-meg>